

Gemeentelijk steun aan groendaken gaat verder dan subsidie

Gemeentelijke subsidies voor groendaken raken steeds meer in zwang. Maar vooralsnog gaat het in de meeste gevallen om pilots, waarvan naar het zich laat aanzien vooral de gemeenten zélf willen leren. Wat blijkt, aldus de deskundige? “De meeste verstoringen komen doordat de gemeentelijke deskundigen niet goed samenwerken met hun omgeving of onderling.”

Dit is een verhaal over een speurtocht. Een speurtocht – in vaktaal: journalistieke research – naar het beleid van gemeenten rond groendaken. Welke gemeenten geven subsidie, en waarom? Welke gemeenten niet, en waarom niet? Wat, menen zij, zijn de voordelen van groendaken? En stimuleren ze groendaken ook op een andere manier dan met subsidie?

Voor antwoorden op deze en andere vragen begint een journalistiek onderzoek doorgaans op de zoekpagina Google op internet. Daar wordt het eerste antwoord al snel gevonden: steeds meer gemeenten stellen subsidie beschikbaar voor de aanleg van groendaken. Het wemelt van de persberichten waarin de gemeenten X, Y en Z het openstellen van een subsidieregeling aankondigen. Een greep uit de koppen boven deze berichten: Schiedammers krijgen subsidie op groene daken; Delft geeft

'Koplopers als Groningen, Den Haag en Rotterdam hebben een actief subsidiebeleid'

subsidie voor groene daken; Harderwijk: subsidie voor groene daken; Gemeente en provincie Utrecht geven startsein voor groene projecten; Den Haag: gun je dak een groen toupetje...

Niet alleen de koppen boven de berichten lijken door dezelfde journalist te zijn bedacht, ook de inhoud vertoont treffende overeenkomsten. Alle gemeenten stellen 25 tot 30 euro subsidie beschikbaar per vierkante meter, en de hoeveelheid geld is beperkt tot een maximaal aantal vierkante meters of een maximum bedrag.

Ook blijken de gemeenten het extreem met elkaar eens als het gaat om de voordelen van groendaken: ze vangen fijnstof af en ze bufferen water. Slechts een enkele gemeente, zoals Utrecht, noemt nog aanvullende voordelen zoals een constanter binnenklimaat in de zomer, een langere levensduur van het dak, minder energieverbruik, een positief effect op het leefmilieu van mens en dier, meer biodiversiteit, minder droge lucht en een geringer *heat island*-effect.

Wat betreft dit laatste is het wel weer opvallend dat de gemeenten Breda, Tilburg, Deventer en Tynaarlo bij het advies- en ingenieursbureau Oranjewoud een landelijke klimaatpilot hebben aangemeld om te komen tot hittebestendige woonwijken, maar dat groendaken in dit verband niet in de gedachten van deze gemeenten opkomen. “Groene daken zaten niet in de uitvraag”, zegt senior adviseur Jan IJzerman van Oranjewoud, “maar ons bureau zelf is wel bekend met de positieve effecten ervan. Wij hebben de gemeenten dan ook geadviseerd op dit punt ook iets te gaan doen, net zoals met waterpartijen eveneens op daken en met groene gevels.”

Koplopers

Om een lang verhaal kort te maken: hoewel bij nog lang niet alle gemeenten 'de knop om' is, winnen groendaken in gemeenteland terrein. Of zoals dr. drs. ir. Christoph Maria Raveslout zegt: "Het is de gemeentelijke beleidsmakers heel duidelijk geworden dat ze grootstedelijke fijnstof- en watervraagstukken niet meer op de grond kunnen oplossen, en daarom naar een andere dimensie moeten zoeken. Het dak bijvoorbeeld. Want op en onder de grond is alles al vol."

Raveslout is lector Innovatie Bouwprocessen en Duurzaamheid aan een drietal hogescholen en gespecialiseerd in groendaken. Momenteel is hij onder meer betrokken bij het opstellen van projectcriteria voor aanbestedingen en duurzaam inkopen, schrijft hij een handboek voor de Verenigde Naties over het duurzaam inkopen van gebouwen en werkt hij met studenten van Avans Hogeschool in den Bosch aan eenduidige normen voor daksystemen gericht op de classificatie van waterbuffering, watervertraging en fijnstofbinding. "Een uniforme beoordeling biedt betere mogelijkheden voor meer eenheid in de subsidiëring van groendaken en in vergelijkbaarheid van verschillende systemen van fabrikanten."

Volgens Raveslout zijn de subsidieregelingen voor groendaken bij gemeenten doorgaans nog niet veel meer dan pilots. "Niet bedoeld om de techniek te testen, want die is al lang verbeterd en vervolmaakt, maar meer om zelf te testen hoe ze de boel voor een redelijke prijs kunnen organiseren en inrichten: groendakproject vallen vaak onder milieuprogramma's. Steden als Groningen, Den Haag en Rotterdam hebben naar mijn mening een actiever subsidiebeleid. Zij behoren daardoor tot de koplopers in Nederland."

Consent-model

Raveslout heeft onderzoek gedaan naar de organisatie van duurzaamheid door gemeenten en wat daarbij de plussen en minnen zijn. Hij ontdekte dat de grootste verstoringen worden veroorzaakt door deze gemeenten zelf. "De teamleden werken niet goed samen of ze werken niet goed samen met hun omgeving, terwijl dit toch écht noodzakelijk is. Kijk, subsidie verstrekken voor groendaken is één, en vaak nog goedkoper ook dan water- en fijnstof-oplossingen zoeken op de grond. Maar er is ook beleid nodig, omdat het gros van de daken geen eigendom is van degenen die op de grond de scepter zwaaien. Dit betekent dat je genuanceerd moet opereren."

Als de lector aanhakend op dit laatste dan toch een advies mag geven: "Als je als gemeente wilt samenwerken, stop dan

Lees verder op de volgende pagina

LEEFDAKEN

LIGGEN HET BEST OP EEN
FOAMGLAS® KOMPAKTDAK

WAAROM IS FOAMGLAS® DE VEILIGSTE ISOLATIE?

- DRUKVAST ZONDER VERVORMING
- ONDOORDRINGBAAR VOOR WATER
 - 100% WATERDAMPDICHT
 - VOLLEDIG VERKLEefd
- ALTIJD GELIJKBLIJVENDE ISOLATIEWAARDE

FOAMGLAS®
CELLULAIRE GLASISOLATIE

Pittsburgh Corning Nederland BV,
Marconibaan 42, Postbus 72, 3430 AB Nieuwegein,
tel. (030) 603 52 41, info@foamglas.nl, www.foamglas.nl.

'Gemeenten die meer groendaken willen, moeten direct stoppen met het poldermodel'

Vervolg van pagina 15

alsjeblijft met het poldermodel. Veel slimmer is het zogenoemde *consent*-model. Dit model bevraagt de betrokken op hun expertise en committeert hen aan een voorstel door hen een verklaring van geen bezwaar te laten geven. Je vraagt ze niet waarom ze het met het voorstel eens zijn. In plaats daarvan vraag je of ze bezwaren zien. Een bezwaar kan worden weggenomen door een verbeterd voorstel of door procesvoorwaarden. Dit werkt veel positiever, sneller, meer op de inhoud gericht en daardoor gemakkelijker dan consensus willen bereiken. Je kunt van experts immers niet verwachten dat ze het met elkaar eens worden. Dan zijn het namelijk geen experts meer."

Als alle gemeenten op deze manier zouden werken en alle partijen hierbij betrekken – de gemeenten leggen immers het gros van de groendaken niet zelf aan – dan zou er veel slagvaardiger geopereerd kunnen worden, zo is de stellige overtuiging van Ravesloot. "Maar dan moeten ze wel een onafhankelijke discussieleider aantrekken die ervaring heeft met het *consent*-model. Daar moet je een speciale training voor hebben gevolgd. Voor het overige laat dit alles onverlet dat de gemeenten hiernaast groendaken ook nog steeds op andere manieren moeten blijven stimuleren, faciliteren en subsidiëren." *L*

Goed(koop) voorbeeld uit Duitsland

Subsidies zijn een goed instrument om te komen tot meer groene daken in Nederland. Maar het kan ook anders. In Duitsland vinden we een prachtig voorbeeld van een gemeentelijke aanpak die verrassend goed heeft uitgekapt, zowel qua uitwerking als financieel!

De stad Stuttgart besloot met het vrijkomen van het naastgelegen gebied van de voormalige Amerikaanse militaire basis de gemeentegrenzen op te rekken met een nieuwe wijk genaamd Scharnhauser Park met in totaal zo'n 10.000 nieuwe woningen (*zie ook het artikel op pagina 8-9 elders in dit blad*). Het gemeentebestuur wilde dat dit een duurzame aangelegde groene wijk zou worden, en ging op zoek naar goede voorbeelden elders in de wereld. In dit verband werd ook 'ons' Amsterdamse IJburg bezocht.

Op basis van de ervaringen werd besloten alle daken in de uitbreidingswijk van groen te voorzien voor het bufferen van regenwater, zodat de aanleg van hemelwaterafvoersystemen achterwege kon blijven. De gemeente dacht hiermee bij de ontwikkeling van de nieuwbouw al met al zo'n 10 procent duurder uit te zijn. Maar wat bleek? De nieuwe bewoners bleken graag bereid iets meer te betalen voor hun groene huis in deze groene wijk, waardoor de exploitatiekosten uiteindelijk 10 procent lager in plaats van hoger zijn uitgekomen.

Moraal van het verhaal: je kunt groendaken dan wel stimuleren met subsidieregelingen, maar je kunt natuurlijk ook bewust kiezen voor een integrale en brede aanpak. Die blijkt namelijk behalve effectiever ook nog een stuk goedkoper uit te pakken.